

Bulletin Eko-netu

Jaká je budoucnost využívání biopaliv v Evropské unii?

Přečtěte si v tomto čísle bulletinu:

Budoucnost využívání biopaliv v Evropské unii 1

Výroba nápojových obalů z certifikovaných materiálů 2

Aktuální stav prosazování environmentální legislativy 2

Nové předpisy EU v oblasti ochrany ovzduší 3

Ekoznačka EU: ekoturistika 3

Happy Planet Index 4

V letních měsících tohoto roku byly zveřejněny dvě navzájem odlišné zprávy analyzující plnění cílů, které si Evropská unie stanovila v oblasti budoucího využívání biopaliv. Hodnocení publikované Evropskou komisí vyznívá pozitivně, zatímco druhá zpráva nezávislé organizace *Friends of the Earth Europe* je spíše kritická.

Evropská komise ve své zveřejněné zprávě uvádí, že schválené zvýšení celkového podílu biopaliv v pohonných hmotách o 10% do roku 2020 je reálně dosažitelné, aniž by v jeho důsledku došlo k narušení domácího trhu s potravinami a krmivy, či jinými komoditami. Studie Odboru zemědělství Evropské komise potvrzuje, že dopad výše uvedeného cíle na využívání půdy v EU bude „relativně zanedbatelný“. K dosažení stanoveného podílu biopaliv v pohonných hmotách bude třeba v horizontu roku 2020 pěstovat plodiny pro výrobu biopaliv na celkem 15% celkové plochy obdělávané půdy v EU.

Studie ve svých závěrech dále konstatuje, že pokud EU prosadí opětovné využívání půdy, která podle současně platných předpisů zemědělské legislativy záměrně leží ladem, stanovené cíle bude možné splnit bez výrazného zvýšení spotřeby hnojiv a pesticidů. Proti využívání půdy ležící ladem se ale ostře ohradily ekologické organizace, podle kterých by tento krok znamenal vážné ohrožení přírody v Evropské unii.

Studie odhaduje, že ceny obilovin stoupnou v důsledku zvýšení podílu biopaliv v pohonných hmotách o 3-6% do roku 2020. Zároveň se zvýšená domácí spotřeba obilovin odrazí ve snížení množství obilovin exportovaných ze zemí EU. Celkově by Evropská unie mohla pokrýt spotřebu biopaliv z 80% z domácích zdrojů a dovážet pouze zbývajících 20%.

Závěry studie vycházejí z optimistických předpokladů budoucího vývoje v oblasti biopaliv tzv. druhé generace, která umožní přeměnit výrazně vyšší procento biomasy na využitelné biopalivo. Do roku 2020 by měla biopaliva druhé generace představovat až 30% z celkové spotřeby biopaliv. Pokud se ovšem tyto předpoklady nenaplní, bude EU nucena zajistit potřebné množství biomasy či biopaliv jejich dovozem. V případě, že nedojde k očekávaným inovacím v oblasti biopaliv druhé generace, mohl by se podíl domácí produkce biomasy snížit až na 50% původně předpokládaného množství, čímž by se výrazně zvýšil tlak na ceny zemědělských komodit.

Celou zprávu Evropské komise o vývoji v oblasti biopaliv si můžete přečíst [zde](#).

Organizace *Friends of the Earth Europe* vyzvala Evropskou unii, aby cíle stanovené pro využívání paliv získaných z biomasy zrušila, poté co na veřejnost pronikla informace, že OECD vyjádřila vážné obavy, jaké sociální a environmentální dopady bude zvyšování podílu biopaliv v pohonných hmotách mít.

Adrian Bebb, koordinátor projektu *Friends of the Earth Europe* zaměřeného na využívání biopaliv, říká: „Bezvýhradná podpora využívání biopaliv by byla velkou chybou; OECD není jedinou respektovanou mezinárodní institucí, která před zvyšováním podílu biomasy v pohonných hmotách varuje. Pokud bude EU trvat na dosažení stanovených cílů v oblasti biopaliv, riskuje další prohlubování chudoby a destruktivních tendencí v rozvojových zemích.“

Studie připravená organizací *Friends of the Earth Europe* nazvaná *Biopaliva: je léčba horší než nemoc sama?* byla zveřejněna krátce před 11. setkáním u kulatého stolu na téma udržitelného rozvoje konaným v září tohoto roku. Setkání se účastnila řada ministrů členských zemí Evropské unie.

(pokračování na str.2)

Téma bulletinu:

Budoucnost biopaliv v Evropské unii

Podrobné informace
na stranách 1 a 2

(pokračování ze str. 1)

Studie dochází k několika zásadním závěrům, např.:

- Environmentální dopady biopaliv mohou být ještě závažnější, než dopady využívání benzínu a nafty. Přírodní lesní porosty, mokřiny a pastviny budou přeměněny na půdu určenou pro pěstování energeticky vydatných plodin.
- Výrazné zvýšení podílu biopaliv v pohonných hmotách bude mít významný dopad na celosvětovou ekonomiku. V jeho důsledku dojde v následujících 10 letech k výraznému zdražení potravin.

Studie obsahuje také dvě kritická doporučení:

- Zdá se, že vlády a úřady jednotlivých států nevěnují narůstajícímu pochybnostem o účelnosti zvyšování podílu biopaliv odpovídající pozornost. Namísto nových pobídek by měla být současná podpora využívání biopaliv postupně utlumována.
- Je třeba věnovat pozornost spíše snižování spotřeby ener-

gie a zvyšování účinnosti dopravních prostředků. Tato cesta je mnohem levnější, než dotování neefektivních nových zdrojů energie, mezi které patří i biopaliva.

Představitelé členských států EU se v březnu 2007 dohodli na tom, že do roku 2020 bude podíl biopaliv v pohonných hmotách představovat 10%. Tento cíl je podmíněn udržitelným způsobem pěstování biomasy a zároveň úspěšnou komercializací tzv. druhé generace paliv, která jsou vyráběna přeměnou biomasy na kapalinu. Výše zmiňovaná zpráva OECD zpočybňuje reálnou dosažitelnost těchto cílů.

Adrian Bebb z organizace *Friends of the Earth Europe* dále uvádí: *“Evropská unie by měla přestat podporovat biopaliva, snížit stanovené cíle a přimět výrobce automobilů, aby kontinuálně omezovali environmentální dopady svých vozidel. Biopaliva jsou špatnou alternativou pro zvyšování energetické účinnosti vozidel; peníze daňových poplatníků je třeba vynakládat na hledání řešení, které opravdu vyřeší problémy celosvětového klimatu a vysoké spotřeby energie.”*

Další informace si můžete přečíst [zde](#).

Nápojové obaly ze 100% certifikovaných materiálů

Průmyslová skupina ACE, která v Evropské unii vyrábí nápojové kartony, se dobrovolně zavázala k tomu, že v horizontu 10 let bude vyrábět veškeré obaly nápojů z environmentálně certifikovaného papíru.

Společnosti Tetrapak, Elopak a SIG Combibloc, jejichž produkce představuje 80% trhu s nápojovými obaly, přislíbily do roku 2018 zajistit veškerou výrobu papírových obalů z „legálních a přijatelných“ zdrojů surovin. Tyto společnosti se dále zavázaly dodržovat standardy navržené organizací Forest Stewardship Council (FSC), nebo používat ekoznačky Programu podpory certifikací v lesnictví (PEFC), resp. řídit se jinými relevantními standardy.

Podle vyjádření skupiny ACE přispěje její dobrovolný závazek ke splnění akčního plánu Evropské unie v oblasti prosazování lesnického práva, správy lesů a obchodování se dřevem. Navíc by mohlo dojít ke zlepšení environmentálního profilu části dodavatelského řetězce mimo EU, a to dokonce v kratší době, než stanoví legislativa.

Ředitel odboru průmyslu Evropské komise Heinz Zourek označil v otevřeném dopise skupině ACE její iniciativu jako velmi přínosnou. Ekologická organizace World Wild Fund dobrovolný závazek ACE také přivítala, ale zároveň vyjádřila názor, že státy EU musí podpořit podobné iniciativy průmyslu přijetím odpovídající legislativy.

Jak úspěšně prosazuje EU svou environmentální legislativu?

Evropská komise připravuje strategický dokument, který nastaví podmínky pro zlepšení prosazování environmentální legislativy Evropských společenství. Základní teze dokumentu byly zveřejněny 5. srpna.

Porušování environmentálních předpisů unijní legislativy vedlo v roce 2006 k zahájení doposud nejvyššího počtu řízení u Evropského soudního dvora. 685 environmentálních případů představuje 21% z celkového počtu zahájených řízení.

Návrh strategického dokumentu věnuje velkou pozornost způsobu implementace a prosazování práva již ve stádiu přípravy nové legislativy, např. ve fázi hodnocení dopadů. Komise bude přednostně řešit ty případy porušování environmentální legislativy, které nejvíce ohrožují obyvatele a podnikatelské subjekty Evropské unie.

Konkrétní opatření připravená Komisí se zaměří především na zlepšení implementace environmentálního práva. To je nutné především v oblasti odpadů a ochrany přírody a krajiny. Závažným problémem, pro který bude Komise hledat řešení, je také nadbytek legislativních předpisů a ustanovení environmentálního práva. Podle vyjádření mluvčího EK bude strategický dokument o prosazování environmentální legislativy ve své finální podobě v porovnání s obvyklými výročními zprávami výrazně analytický a kritický.

Celý text dokumentu si můžete přečíst [zde](#).

Příprava nových předpisů Evropských společenství na ochranu ovzduší

Evropská komise představí v prosinci tohoto roku soubor nových legislativních předpisů zaměřených na ochranu ovzduší. Tyto předpisy mají, kromě jiného, usnadnit splnění cílů, které Evropská unie přijala v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a využívání obnovitelných zdrojů energie do roku 2020. V návrzích nových předpisů je věnována pozornost také snižování emisí oxidu uhličitého a obchodování s emisními povolenkami. Podle informací poskytnutých Evropskou komisí by měly být národní alokační plány nahrazeny společným unijním systémem přidělování emisních povolenek, vzhledem k tomu, že realizace národních plánů způsobila nemalé problémy mezi členskými státy a exekutivou EU, a to dokonce na úrovni soudních sporů. Hodnocení dopadů navrhovaných předpisů bude projednáno příslušnými úřady v září 2007.

Do nově připravovaných předpisů byly navrženy také závazné limity pro hodnoty emisí oxidu uhličitého z provozu silničních vozidel. Konečné znění těchto ustanovení je zatím stále v jednání.

Finální podoba souboru připravovaných předpisů na ochranu ovzduší bude pravděpodobně představena 5. prosince v rámci výroční konference OSN o změně klimatu, která se tento rok bude konat na indonéském ostrově Bali. Jednání ministrů o budoucnosti Kjótského protokolu bylo zařazeno na program konference na 9. prosince 2007.

Nová ustanovení environmentálních předpisů Evropských společenství podporující snižování emisí skleníkových plynů a využívání energie z obnovitelných zdrojů upřesňují plán Evropské komise na dosažení stanoveného cíle „20% do roku 2020“ v obou oblastech, tj. snížení emisí oxidu uhličitého o 20% a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů o 20%. Komise plánuje např. stanovení konkrétních cílů pro jednotlivé státy. V souvislosti s plánovaným zveřejněním souboru nových předpisů na konferenci OSN na Bali se v kuloárech hovoří o tom, že tento postup může potenciálně ohrozit jednotný postup Evropské unie, vzhledem k tomu, že např. stanovení konkrétních emisních cílů pro členské státy nepochybně vyvolá celou řadu diskuzí a názorových střetů. Představitelé Evropské komise ale opakovaně zdůraznili, že je nutné dodržet plánované datum zveřejnění souboru předpisů, protože tím nepochybně dojde k posílení pozice Evropské unie jako lídra celosvětového úsilí o zmírnění klimatických změn, a také zamezí tomu, aby se konference OSN stala pouze příležitostí k oficiálnímu či zákulisnímu vyjednávání o úpravách závazků jednotlivých států v oblasti snižování emisí a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie.

Další informace o Programu změny klimatu EU naleznete [zde](#).

Ekoznačka EU: Itálie zaujala výsadní postavení v ekoturistice

Počet italských ubytovacích zařízení pro turisty, která získala ekoznačku EU, již několik let neustále roste. V první polovině letošního roku nově požádalo o získání ekoznačky 24 poskytovatelů ubytovacích služeb a 3 turistické kempy. Po ukončení posuzování všech žádostí a udělení ekoznačky EU těmto zařízením, která splnila požadavky na certifikaci, může od července 2007 ekoznačku se symbolem květiny používat celkem 57 hotelů a dalších ubytovacích zařízení po celé Itálii. K certifikovaným zařízením se v blízké době připojí další z 39 uchazečů, kteří podali přihlášky do Programu ekoznačky EU a vyhoví všem podmínkám pro udělení certifikace.

Velký zájem o ekoznačku EU je možné vysvětlit jednak informační a propagační kampaní, kterou organizovala italská Agentura ochrany přírody a krajiny, a jednak finanční podporou poskytovanou některými místními úřady s cílem zlepšit environmentální profil konkrétních regionů. Místní úřady se stále častěji zabývají problematikou udržitelné turistiky a poskytují finanční prostředky na realizaci projektů, které mohou v této oblasti přinést konkrétní výsledky. Nejvíce ekoznaček EU bylo doposud uděleno turistickým zařízením v oblastech Piemontu a Trenta (viz obrázky).

„Index šťastné planety“ nově vyhodnocen pro EU

Žijeme v době opakovaně zdůrazňované potřeby efektivního využívání zdrojů a neustálých diskuzí o klimatických změnách na naší planetě. Přes značné úsilí, které státy, ekologické organizace a stále častěji i jednotlivci věnují zlepšování stavu životního prostředí a dosažení udržitelného rozvoje, ukazují nejnovější hodnocení vyjádřená pomocí tzv. indexu šťastné planety (Happy Planet Index) pro státy Evropské unie, že Evropa jako celek zajišťuje vysokou životní úroveň svých obyvatel podstatně méně efektivně z hlediska produkce oxidu uhličitého, než tomu bylo před 40 lety.

V současné době se Evropa ani vzdáleně neblíží stanovenému cíli oddělení křivky ekonomického růstu od souvisejícího zatěžování životního prostředí (tzv. decoupling), konkrétně v oblasti působení na klimatický systém planety. Pro takové zmenšení ekologické stopy, které by zamezilo dalšímu oteplování Země, by bylo potřeba snížit průměrnou roční teplotu na úroveň max. o 2 stupně Celsia vyšší než v dobách před začátkem průmyslové revoluce. Jak uvádí renomovaná a často citovaná studie Sira Nicholase Sterna z britského ministerstva financí analyzující ekonomické aspekty změny globálního klimatu, vyžadovalo by to snížení emisí oxidu uhličitého produkovaných rozvinutými státy o 70 až 80% do roku 2050 v porovnání s množstvím emisí produkovaných v 90. letech 20. století.

Obrácení negativního trendu působení na zemské klima bude vyžadovat následování příkladu těch evropských zemí, které patří z hlediska své ekologické stopy k „nejčistším“, především v důsledku sociálního a technologického pokroku. Hodnoty indexu Happy Planet některých zemí, např. Islandu a dalších severovýchodních států ukazují, že blahobyt nemusí nutně pramenit z devastace přírodních zdrojů. Islandská vyspělá sociální politika a maximální využívání obnovitelných zdrojů ukazují, že život v souladu s přírodou neznamena obětování pokroku a pohodlí moderního světa. Naproti tomu nejhůře si v hodnocení indexu Happy Planet vedou země, které

přijaly anglosaský ekonomický model založený na volném působení tržních mechanismů.

Nejnovější vyhodnocení indexu Happy Planet (HPI) zpracovala organizace New Economics Foundation a je ke stažení [zde](#).

Countries in HPI rank order	Life Sat	Life Exp	Carbon Footprint	HPI
1 Iceland	8.0	79.6	1.1	72.3
2 Sweden	7.8	80.1	1.8	63.3
3 Norway	7.5	79.5	2.0	56.0
4 Switzerland	8.1	80.5	3.0	51.6
5 Cyprus	7.2	79.1	2.3	51.3
6 Denmark	8.4	77.4	3.2	49.8
7 Malta	7.4	78.7	2.5	49.4
8 Slovenia	6.9	76.4	2.1	48.5
9 Netherlands	7.5	78.5	2.8	48.4
10 Austria	7.5	78.7	2.8	47.9
11 Latvia	5.1	70.7	0.4	47.5
12 Spain	7.2	79.6	2.7	47.4
13 Ireland	7.7	78.2	3.1	46.5
14 Italy	6.8	79.6	2.5	46.4
15 Germany	7.0	78.5	2.8	46.3
16 Finland	7.8	78.4	3.4	45.7
17 Belgium	7.4	78.7	3.0	45.5
18 France	6.6	79.3	2.5	44.8
19 Poland	6.1	74.6	1.8	43.9
20 Romania	5.4	71.5	1.1	43.7
21 United Kingdom	7.2	78.4	3.3	42.3
22 Portugal	5.7	77.3	2.0	41.8
23 Slovakia	5.5	73.8	1.8	40.8
24 Czech Republic	6.4	75.3	2.7	39.7
25 Lithuania	5.1	71.9	1.3	39.0
26 Hungary	5.5	72.4	1.9	38.3
27 Greece	6.3	78.8	3.2	38.3
28 Bulgaria	4.1	72.1	1.8	29.7
29 Luxembourg	7.7	77.9	6.9	29.6
30 Estonia	5.6	71.3	3.5	29.3
European mean	6.7	77.8	2.5	45.1

<http://eko-net.cir.cz>

Kontakty:

Centrum inovací a rozvoje

Dittrichova 6

120 00 Praha 2

Tel.: 224 919 148

E-mail: cir@cir.cz

CIR

Centrum inovací a rozvoje o.s. (CIR) je nevládní nezisková organizace, jejíž hlavní náplní je ochrana životního prostředí ve výrobní i nevýrobní sféře. Hlavní aktivity CIR směřují do oblastí prevence znečišťování, ekologie odpadového hospodářství, environmentálních technologií, inovací výrobků a služeb, environmentálního vzdělávání a systémů řízení.

Společným cílem všech projektů a činností realizovaných Centrem inovací a rozvoje je přispět ke šíření a rozvíjení možností dosažení udržitelného rozvoje, jehož součástí je kromě ochrany životního prostředí také ekonomická prosperita a sociální odpovědnost.

Education and Culture

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Leonardo da Vinci